

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

Кафедра оториноларингології з офтальмологією

СИЛАБУС

МЕДСЕСТРИНСТВО В ХІРУРГІЇ, ОТОЛАРИНГОЛОГІЇ ТА ОФТАЛЬМОЛОГІЇ

Модуль «Медсестринство в отоларингології»

обов'язкова навчальна дисципліна

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
спеціальність	223 «Медсестринство»
кваліфікація освітня	бакалавр медсестринства
кваліфікація професійна	сестра медична/брат медичний
освітньо-професійна програма	«Медсестринство»
форма навчання	денна
курс та семестр вивчення навчальної дисципліни	3 курс V семестр

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Зачепило Світлана Вікторівна, к.мед.н., доцент
Профайл викладача (викладачів)	https://otorhin-ophthalm.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	(0532) 68-81-74
E-mail:	lor@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://otorhin-ophthalm.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 2/60, із них:

Лекції (год.) – 8

Практичні (год.) – 24

Самостійна робота (год). – 28

Вид контролю: залік

Ознаки навчальної дисципліни

Характер дисципліни – обов'язкова

Рік навчання – 3-й.

Семестр – V.

Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни визначається системою вимог, які науково-практичні працівники пред'являють до здобувачів вищої освіти при вивченні клінічної дисципліни «Медсестринство в отоларингології», ґрунтується на засадах академічної доброчесності та побудована з урахуванням норм законодавства України, Статуту, положень ПДМУ та інших нормативних документів.

Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством.

Навчальна дисципліна базується на свідомому та сумлінному виконанні здобувачами вищої освіти своїх обов'язків, дотримання прийнятих у суспільстві загальних правил та норм поведінки.

Нормативні документи, що регламентують організацію навчального процесу на кафедрі та в університеті можна знайти за [посиланням](https://www.pdmu.edu.ua/n-process/viddil-monitoryngu-osvity/informaciyi-materiali-n-process-vimo-ek9k) (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/viddil-monitoryngu-osvity/informaciyi-materiali-n-process-vimo-ek9k>).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з дисципліни «Медсестринство в отоларингології», дотримуючись принципів академічної доброчесності, які висвітлені в Кодексі академічної доброчесності Полтавського державного медичного університету (https://www.pdmu.edu.ua/storage/n_process_vimo/docs_links/acuIqVmfy9EklnqGTDeNGxcZYY09NpWN3T2KFdps.pdf)

Здобувачі вищої освіти академії обов'язково повинні дотримуватись «Правил внутрішнього розпорядку для студентів ПДМУ». Обов'язковим є систематичне відвідування усіх видів навчальних занять (окрім випадків з поважних причин), які проводяться за розкладом згідно графіку навчального процесу у відповідності з робочими навчальними планами та програмою дисципліни. Здобувачі вищої освіти мають приходити на заняття своєчасно, відповідно до розкладу, запізнення на заняття не допускаються.

Мовою освітнього процесу є державна мова, а для здобувачів освіти міжнародного факультету додатково англійська або російська, за їх вибором (визначається згідно угоди про навчання).

Під час навчально-виховного процесу на кафедрі здобувачі вищої освіти мають бути присутніми у змінному медичному одязі (халат та шапочка) та у змінному взутті, предмети одягу повинні бути чистими та випрасуваними.

Упродовж практичних та лекційних занять з дисципліни здобувачам вищої освіти заборонено виходити з аудиторії без дозволу викладача, користуватися підручниками, посібниками, конспектами, мобільними телефонами чи іншими електронними засобами, що здатні транслювати матеріали, чи іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу викладача; займатись сторонньою діяльністю, відволікати інших студентів та заважати викладачу; вчиняти аморальні дії, які принижують людську гідність, вживати ненормативну лексику; вчиняти протиправні дії; здійснювати будь-які дії, що можуть створити умови небезпечні для здоров'я та/або життя оточуючих.

Відпрацювання незадовільних оцінок на кафедрі оториноларингології з офтальмологією розпочинається за 2 тижні до закінчення семестру і проводиться виключно у випадку, коли здобувач освіти має середній бал поточної успішності модуля з дисципліни менше 3,0 до досягненням ним мінімального.

З метою дотримання правил академічної доброчесності під час навчання на кафедрі оториноларингології з офтальмологією **здобувачі освіти повинні:**

- самостійно виконувати завдання поточного та підсумкового контролю;
- посилатися на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної та наукової діяльності;
- дотримуватися норм законодавства про авторське право;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Під час перебування на кафедрі здобувачі освіти повинні дотримуватися вимог:

- дотримуватися ділового стилю одягу;
- підтримувати порядок в навчальних кімнатах;
- дбайливо відноситися до майна (меблів, обладнання), що знаходяться у навчальних приміщеннях кафедри;
- не виносити без дозволу викладача речі та обладнання з навчальних кімнат та приміщень кафедри
- поводити себе гідно, тактовно, зберігати витримку і самоконтроль.

При організації освітнього процесу на кафедрі оториноларингології з офтальмологією викладачі і здобувачі освіти діють відповідно до наступних нормативних документів:

Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті

https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/0nrGNrEzksWWytpXV8j05INcg9wbyVjkYx9FrbEY.pdf

Правила внутрішнього розпорядку для студентів Полтавського державного медичного університету;

https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/OaN2nwysLPFAUDRvuDPvFSpzM1j9E9CwQQkgr93b.pdf

Положення про організацію та методику проведення оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті; https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/tswROM7KUS0XT7aEsz3ZJ1peVh33PidlmTM3uuyo.pdf

- Положення про організацію самостійної роботи студентів в Полтавському державному медичному університеті

https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/BGUZVLhZvFmIMvpYzHnEFfb9IIwhTrEjOaaFdpTd.pdf

Положення про відпрацювання пропущених занять і незадовільних оцінок здобувачами вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/d2v3WhcBOWnuedYRoBKRe7k1xnl4KtbB2r2NR2CG.pdf

Положення про неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу Полтавського державного медичного університету.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Навчальна дисципліна «Медсестринство в отоларингології» спрямована на підготовку медичної сестри як основного помічника лікаря-отоларинголога та спеціаліста з догляду за хворими. Робота медичної сестри полягає у виконанні призначень лікаря, догляді за хворими, проведенні відповідальних маніпуляцій, наданні долікарської допомоги. Крім цього, в коло обов'язків середнього медичного персоналу входить підготовка до роботи інструментарію, лікарських засобів, ведення медичної документації, допомога під час обстеження пацієнта, підготовка хворого до оперативного втручання, робота в якості операційної та перев'язочної сестри. Необхідність і важливість викладання медсестринства в оториноларингології обумовлені стрімким розвитком оториноларингології, що супроводжується активним застосуванням новітніх діагностичних методів дослідження і хірургічних

втручань, а також широкою поширеністю захворювань ЛОР-органів та їхніх ускладнень. Знання основних питань догляду за пацієнтами з хворобами вуха, горла і носа сприяє забезпеченню не тільки ефективного лікування і профілактики оториноларингологічних нозологій, а й запобігає розвитку тяжких хронічних захворювань з боку інших органів і систем макроорганізму. Під час вивчення навчальної дисципліни «Медсестринство в отоларингології» здобувачі вищої освіти засвоюють теоретичні знання з питань етіології, патогенезу, клінічних симптомів основних захворювань верхніх дихальних шляхів і вуха, оволодівають необхідними практичними навичками, які застосовують в діагностиці та лікуванні отоларингологічних пацієнтів, та, загалом, покликані на покращення якості життя, збереження здоров'я та працездатності людини.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)

Пререквізити. Вивчення дисципліни «Медсестринство в отоларингології» базується на знаннях, отриманих здобувачами вищої освіти з дисциплін: основи медичного права України, анатомія та фізіологія людини, патологія, фармакологія та медична рецептура, мікробіологія, охорона праці в галузі.

Постреквізити. Вивчення дисципліни «Медсестринство в отоларингології» закладає основи для подальшого вивчення здобувачами вищої освіти таких дисциплін як медсестринство в інфектології та епідеміологія, медсестринство в хірургії, медсестринство в офтальмології, медсестринство в педіатрії, медсестринство в дерматології та венерології, медсестринство в неврології та психіатрії.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Медсестринство в отоларингології» є здобуття здобувачами вищої освіти систематизованих знань і професійних навичок з організації стратегії і тактики дій медичного працівника при наданні медичної допомоги в оториноларингології, вмінь застосовувати знання у процесі подальшого навчання і у професійній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Медсестринство в отоларингології» є:

- Засвоєння основних теоретичних знань, необхідних для організації стратегії і тактики дій медичного працівника при наданні медичної допомоги

в стаціонарі оториноларингологічного профілю, а також забезпечення необхідного догляду за хворим на всіх етапах лікування;

- Набуття основних практичних навичок з догляду за хворим в умовах отоларингологічного стаціонару та вмінь визначати й оцінювати загальний стан пацієнта, основні параметри його життєдіяльності та правила забезпечення життєвих потреб організму;

- Формування у здобувачів морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна (інтегральна, загальні, спеціальні)

Згідно з вимогами ОПП «Медсестринство» навчальна дисципліна «Медсестринство в хірургії, отоларингології та офтальмології» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти *компетентностей*:

Інтегральна компетентність:

Бакалавр медсестринства здатний вирішувати практичні проблеми і задачі діяльності у галузі охорони здоров'я із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, медичних та клінічних наук в умовах комплексності та невизначеності.

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 08. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 09. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 11. Здатність працювати в команді.

ЗК 12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

С(Ф)К.01.Здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній професійній практиці.

С(Ф)К.02.Здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах.

С(Ф)К.03.Здатність задовольнити потреби пацієнта/клієнта протягом різних періодів усього життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом/клієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками.

С(Ф)К.04.Застосовування професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності/інтимності/, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.

С(Ф)К.05.Здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду на основі холістичного (цілісного) підходу, враховуючи задоволення потреб пацієнта у комфорті, харчуванні, особистій гігієні та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби.

С(Ф)К.06.Здатність ефективно застосовувати сукупність професійних навичок (вмінь), етичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів/клієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та заборі біологічного матеріалу для лабораторних досліджень.

С(Ф)К.07.Збереження власного здоров'я фахівця при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні і транспортуванні пацієнта/клієнта.

С(Ф)К.08.Профілактична діяльність медичної сестри, направлена на збереження і зміцнення здоров'я, попередження захворювань й інформування та навчання пацієнта та членів його родини.

С(Ф)К.09.Здатність здійснювати організацію, впровадження та контроль медсестринського процесу в паліативній та хоспісній допомозі.

С(Ф)К.12.Здатність орієнтуватися у визначенні групової належності лікарських засобів, особливостях їх фармакокінетики та фармакодинаміки.

С(Ф)К.13.Здатність виявляти зв'язок клінічних проявів захворювань з результатами додаткових методів дослідження.

С(Ф)К.14. Здатність організовувати та надавати невідкладну допомогу при різних гострих станах.

С(Ф)К.15. Здатність організовувати та надавати невідкладну допомогу в надзвичайних ситуаціях у мирний та воєнний час.

По завершенню вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні

Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна:

ПРН 1. Проводити суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані (за списком 1).

ПРН 2. Проводити діагностику згідно спеціалізації 223.01 Медсестринство: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта.

ПРН 3. Планувати медсестринські втручання.

ПРН 5. Здійснювати медсестринське адміністрування.

ПРН 11. Координувати дії за допомогою поєднання декількох навичок для забезпечення харчування пацієнта (за списком 4).

ПРН 12. Належно виконувати медичні маніпуляції з метою проведення заходів щодо стабілізації функціонального стану організму (за списком 5).

ПРН 14. Вміти підготувати пацієнта, здійснити забір і скерування біологічного матеріалу на лабораторне та інструментальне дослідження (за списком 8).

ПРН 15. Надавати екстрену долікарську медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 9).

ПРН 16. Здатність до точності при здійсненні взаємозалежних професійних функцій (за списком 10).

Результати навчання для дисципліни:

по завершенню вивчення модуля «Медсестринство в отоларингології» навчальної дисципліни «Медсестринство в хірургії, отоларингології та офтальмології» здобувачі вищої освіти повинні **знати та вміти:**

знати:

-анатомію, фізіологію ЛОР-органів;

-патологічні стани при захворюваннях вуха, горла, носа і приносових пазух; їх причини, симптоми, методи лікування та догляду;

- роль медичної сестри в лікувально-діагностичному процесі, відповідальність за своєчасність і правильність виконання медичних маніпуляцій;
- значення догляду за хворими як лікувального фактора; правила дотримання медичної етики та деонтології;

вміти:

- виконувати найпоширеніші маніпуляції;
- надавати першу долікарську допомогу;
- підготувати необхідні лікарські засоби та інструменти для огляду хворого;
- підготувати хворого до оперативного втручання;
- дотримуватися правил та режиму дезінфекції, передстерилізаційної обробки та стерилізації інструментарію, асептики й антисептики;
- належно вести медичну документацію;
- проводити догляд за хворими у ЛОР-відділенні, поліклініці, вдома.

Тематичний план лекцій із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

Модуль «Медсестринство в отоларингології»

№ з/п	Назва теми	Кіл-ть годин
1	Анатомія, фізіологія, методи дослідження носа та приносових пазух. Захворювання носа та приносових пазух. Клінічна анатомія та фізіологія носа та приносових пазух. Методи дослідження носа та приносових пазух. Гострий та хронічний риніт. Гострий та хронічний синусит. Підготовка пацієнтів до операцій на носі та приносових пазухах. Догляд за хворими після операцій на носі та приносових пазухах.	2
2	Анатомія та фізіологія вуха, методи дослідження слуху. Захворювання середнього вуха. Клінічна анатомія та фізіологія вуха. Методи дослідження слуху. Гострий гнійний середній отит. Хронічний гнійний середній отит. Підготовка пацієнтів до операцій на вусі. Догляд за хворими після операцій на вусі.	2
3	Анатомія, фізіологія та методи дослідження глотки. Гострі та хронічні захворювання глотки. Клінічна анатомія та фізіологія глотки. Методи дослідження глотки. Гострий тонзиліт (ангіна). Хронічний тонзиліт. Тонзилектомія. Догляд за хворими після тонзилектомії.	2

4	Анатомія та фізіологія гортані. Методи дослідження. Гострі та хронічні захворювання гортані. Клінічна анатомія та фізіологія гортані. Методи дослідження гортані. Гострий ларингіт. Стеноз гортані. Трахеостомія. Догляд за хворими після трахеостомії.	2
Разом		8

Семінарські заняття програмою не передбачені.

**Тематичний план практичних занять
із зазначенням основних питань, що розглядаються на
практичному занятті**

Модуль «Медсестринство в отоларингології»		
№ з/п	ТЕМА	К-ть год.
1	Клінічна анатомія, фізіологія носа та приносових пазух. Методи дослідження. - Клінічна анатомія порожнини носа. - Клінічна анатомія приносових пазух. - Фізіологія та функції порожнини носа. - Фізіологія приносових пазух. - Види риноскопії, необхідний набір інструментів, техніка виконання. - Ендоскопічне обладнання для проведення риноскопії, правила, методи та режими дезінфекції, передстерилізаційної обробки, стерилізації.	2
2	Клінічна анатомія, фізіологія, методи дослідження глотки та гортані. - Клінічна анатомія глотки. - Фізіологія глотки. - Види фарингоскопії, набір необхідних інструментів, техніка виконання. - Клінічна анатомія гортані. - Фізіологія гортані. - Методи дослідження гортані (зовнішній огляд, пальпація, непрям та пряма ларингоскопія, ендовідеоскопічний огляд гортані).	2
3	Клінічна анатомія, фізіологія, методи дослідження слухового та вестибулярного аналізаторів. - Клінічна анатомія вуха. - Фізіологія вуха.	2

	- Об'єктивне обстеження вуха (огляд зовнішнього вуха, отоскопія). - Дослідження слухової функції. - Дослідження вестибулярної функції. - Рентгенологічні методи дослідження вуха.	
4	Травми носа (опіки, відмороження, механічні травми) та носові кровотечі. Опіки та відмороження носа: етіологія, клінічна картина, лікування. - Механічні травми: етіологія, клінічна картина, лікування. - Носова кровотеча: етіологія, клінічна картина, тактика надання першої медичної допомоги. - Передня тампонада носа, перелік необхідних засобів та інструментів для її проведення, техніка виконання. - Задня тампонада носа, перелік необхідних засобів та інструментів для її проведення, техніка виконання. - Особливості догляду за хворим з носовою кровотечею.	2
5	Фурункул носа. Викривлення носової переділки. Гострий риніт. - Фурункул носа: етіологія, клінічна картина, лікування, догляд за хворим. - Викривлення носової переділки: клінічна картина, лікування, догляд за хворим в післяопераційному періоді. - Гострий нежить: етіологія, клінічна картина, лікування, ускладнення. - Особливості перебігу та лікування гострого риніту у немовлят.	2
6.	Гострі та хронічні запалення приносових пазух (синуїти). Риногенні орбітальні і внутрішньочерепні ускладнення. - Класифікація, етіологія та патогенез запальних захворювань приносових пазух. - Клінічна картина, діагностика та лікування різних клінічних форм гострого синуїту. - Техніка виконання пункції верхньощелепної пазухи, необхідний набір інструментів, можливі ускладнення. - Класифікація, клінічна картина, діагностика та лікування різних клінічних форм хронічних синуїтів. - Показання та підготовка хворого до оперативного втручання на носі та приносових пазухах. - Особливості догляду за хворим після операцій на носі та приносових пазухах.	2
7	Травми вуха, отгематома, фурункул зовнішнього	2

	слухового проходу, дифузний зовнішній отит, сірчана пробка. Гострий гнійний середній отит. Мастоїдит. - Травми вуха: класифікація травм вуха, етіологія, клінічна картина, лікування та особливості догляду за хворим. - Отгематома: етіологія, клінічна картина, ускладнення, лікування. - Фурункул зовнішнього слухового проходу: етіологія, клінічні симптоми, діагностика, лікування, та особливості догляду за хворим. - Дифузний зовнішній отит: етіологія, клінічна картина, ускладнення, лікування. - Сірчана пробка: етіологія, клінічна картина, діагностика, методи видалення. - Гострий гнійний середній отит: етіологія, патогенез, стадії клінічного перебігу, лікування, профілактика та прогноз. - Особливості перебігу гострого середнього отиту у немовлят. - Мастоїдит: етіологія, клінічна картина, діагностика, принципи консервативного та хірургічного лікування.	
8	Хронічний гнійний середній отит. Лабіринтит. - Клінічні форми хронічного гнійного середнього отиту. - Етіологія, причини хронізації патологічного процесу, патогенез та ознаки хронічного отиту. - Мезотимпаніт: клінічна картина, діагностика, лікування та прогноз. - Епітимпаніт: клінічна картина, ускладнення, діагностика, консервативне лікування та профілактика. - Санаційні та слуховідновлювальні операції: показання та мета. - Лабіринтит: класифікація, клінічна картина, діагностика та лікування. - Підготовка хворого до операції на вусі. - Догляд за хворим після операції на вусі.	2
9	Гострі запальні захворювання глотки. Гострий фарингіт. Гострий тонзиліт. Паратонзиллярний, заглотковий абсцес. - Гострий фарингіт: етіологія, клінічна картина, діагностика та лікування. - Класифікація тонзилітів. Первинні та вторинні ангіни. - Етіологія, патогенез, клінічні симптоми, класифікація, діагностика, гострих первинних тонзилітів. - Етіологія, патогенез, класифікація, клінічні симптоми, діагностика вторинних тонзилітів. - Відмінності між дифтерією глотки та ангіною.	2

	- Ускладнення ангін. Клінічна картина, діагностика та лікування паратонзиліту, паратонзиллярного абсцесу, парафарингеального абсцесу, заглоткового абсцесу.	
10	Хронічні захворювання глотки, гіпертрофія піднебінних та глоткового мигдаликів. - Класифікація хронічного тонзиліту. - Етіологія, патоморфологія, клінічні симптоми та діагностика хронічного тонзиліту. - Принципи консервативного лікування хронічного тонзиліту. - Хірургічне лікування хронічного тонзиліту: показання, основні види оперативних втручань, ускладнення. - Підготовка хворого до тонзилектомії, особливості догляду в післяопераційному періоді. - Гіпертрофія глоткового мигдалика: етіологія, клінічна картина, лікування, показання до операції. - Гіпертрофія піднебінних мигдаликів: етіологія, клінічна картина, лікування, показання до операції.	2
11	Гострий ларингіт. Гострий стенозувальний ларинготрахеобронхіт у дітей. - Гострий ларингіт: етіологія, клінічна картина, діагностика, лікування та профілактика. - Гострий стенозувальний ларинготрахеобронхіт у дітей: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування та профілактика.	2
12	Стеноз гортані. Трахеостомія, конікотомія. - Визначення стенозу, класифікація, етіологічні чинники. - Стадії клінічного перебігу стенозу гортані. - Показання до трахеостомії та конікотомії. Будова трахеоканюлі, догляд за хворим після трахеостомії.	2
	Разом:	24

Самостійна робота студентів
Модуль «Медсестринство в отоларингології».

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.	12
2	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять (перелік): Мікози ЛОР-органів. - Етіологічні чинники захворювань.	4

	- Клінічні прояви. - Лікування та профілактика. Деформації зовнішнього носа. Ринопластика. - Види деформації зовнішнього носа. - Показання до ринопластики. - Види ринопластики: закрита та відкрита. - Особливості догляду за хворим після ринопластики.	4
3	Підготовка до поточних контрольних заходів	6
4	Підготовка до заліку	2
Разом:		28

Індивідуальні завдання – робочою навчальною програмою не передбачені.

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до заліку:

1. Клінічна анатомія та фізіологія порожнини носа. Будова стінок носової порожнини.
2. Клінічна анатомія приноскових пазух. Вікові особливості, та функції приноскових пазух. Методи дослідження.
3. Функції носа. Методи дослідження носа, набір необхідних інструментів.
4. Клінічна анатомія та функції глотки, методи дослідження відділів глотки. Набір необхідних інструментів.
5. Клінічна анатомія та топографія гортані: хрящі, зв'язки та м'язи. Особливості будови гортані у дітей.
6. Порожнина гортані та її поверхи. Фізіологія гортані. Методи дослідження гортані. Набір необхідних інструментів.
7. Анатомія зовнішнього вуха. Анатомо-фізіологічні особливості зовнішнього слухового проходу у дітей та дорослих. Методи дослідження, набір необхідних інструментів.
8. Анатомія барабанної порожнини, топографія стінок, поверхи барабанної порожнини. Ланцюг слухових кісточок, його складові та функціональне значення.
9. Клінічна анатомія соскоподібного відростка. Типи пневматизації соскоподібного відростка. Особливості будови у дітей.
10. Клінічна анатомія, фізіологія слухової труби. Особливості її будови у дитячому віці. Методи дослідження прохідності слухової труби.
11. Відділи, порожнини та рідини внутрішнього вуха, їх фізіологічне призначення.
12. Будова завитки та спірального органа, їх фізіологічне призначення.

13. Системи звукопроведення та звукосприйняття (повітряна, кісткова провідність).
14. Дослідження слуху мовою та камертонами. Досліди Рінне, Вебера, Швабаха, Желле, Бінга, Федерічі. Диференційна діагностика уражень звукопровідного та звукосприймального апаратів.
15. Тональна порогова та мовна аудіометрія. Характеристика основних типів аудіометричних кривих. Отоакустична емісія. Імпедансометрія та тимпанометрія.
16. Будова кісткового і перетинчастого лабіринтів. Провідні шляхи вестибулярного аналізатора.
17. Закономірності ністагму (досліди Евальда, «залізні» закони Воячека). Види і характеристика ністагму.
18. Фурункул носа: етіологічні чинники, клінічні симптоми, діагностика та лікування.
19. Деформації зовнішнього носа. Ринопластика, показання до ринопластики, види ринопластики, методика проведення, ускладнення. Особливості догляду за хворими в післяопераційному періоді.
20. Гострий риніт: етіологічні чинники, стадії клінічного перебігу, лікування, можливі ускладнення. Особливості лікування у немовлят.
21. Гострий синусит: етіологічні чинники, клінічні симптоми, діагностика, диференційна діагностика, принципи лікування.
22. Пункція верхньощелепної пазухи, набір необхідних інструментів, техніка виконання, можливі ускладнення.
23. Хронічні синусити: етіологічні чинники, класифікація, клінічні ознаки, діагностика, комплексне лікування (сучасні принципи консервативного та оперативного лікування).
24. Риногенні внутрішньочерепні ускладнення: шляхи проникнення інфекції, види ускладнень, принципи діагностики та види оперативних втручань.
25. Риногенні орбітальні ускладнення: шляхи проникнення інфекції, види ускладнень, принципи діагностики та оперативного лікування. Особливості в дитячому віці.
26. Класифікація, етіологія, патогенез, клінічні симптоми та діагностика гострих первинних тонзилітів (ангін). Особливості харчування та догляду за хворим з ангіною.
27. Класифікація, етіологія, патогенез, клінічні симптоми та діагностика гострих вторинних тонзилітів (ангін).
28. Хронічний тонзиліт: класифікація, етіологічні чинники, місцеві ознаки хронічного тонзиліту. Тонзилогенні та метатонзиллярні ускладнення.

29. Консервативне та хірургічне лікування хронічного тонзиліту. Показання та протипоказання до оперативного втручання, органозберігаючі операції. Особливості харчування та догляду за хворим в післяопераційному періоді.
30. Аденоїдні вегетації: етіологія, клініка, консервативне та хірургічне лікування. Особливості харчування та догляду за хворим в післяопераційному періоді.
31. Гіпертрофія піднебінних мигдаликів: етіологія, патогенез, клінічні ознаки, діагностика, показання до оперативного втручання.
32. Гострий ларингіт: етіологія, клінічні симптоми, діагностика та основні принципи лікування.
33. Гострий ларинготрахеїт у дітей: етіологія, патогенез, клінічні ознаки, надання першої допомоги, інтенсивна терапія.
34. Зовнішній отит: форми, етіологія, клінічні ознаки, діагностика та лікування. Злоякісний зовнішній отит: етіологія, особливості клінічного перебігу та лікування.
35. Гострий гнійний середній отит: етіологічні чинники, шляхи проникнення інфекції в середнє вухо, стадії клінічного перебігу, діагностика та лікування. Парацентез, необхідні інструменти, техніка виконання. Особливості догляду за хворим.
36. Ускладнення гострого гнійного середнього отиту. Гострий мастоїдит, антрит: причини розвитку, клінічні симптоми, діагностика, лікування. Антромастоїдотомія, антротомія. Особливості догляду за хворим в післяопераційному періоді.
37. Хронічний гнійний середній отит: класифікація, клінічні форми, диференційна діагностика епітимпаніту і мезотимпаніту, основні напрямки лікування. Особливості догляду за хворими після перенесених санаційних та слуховідновних операцій на вусі.
38. Гостра і хронічна сенсоневральна приглухуватість: етіологічні чинники, клінічні прояви, діагностика, сучасне лікування і профілактика. Кохлеарна імплантація.
39. Отосклероз: патогенетичні механізми, клінічні прояви, діагностика, показання до слуховідновної операції – стапедопластики, техніка виконання.
40. Хвороба Мен'єра: етіологія, патогенез, клінічні симптоми, діагностика та методи лікування.
41. Класифікація пухлин ЛОР-органів. Принципи діагностики та лікування доброякісних пухлин ЛОР-органів.
42. Злоякісні пухлини гортані: локалізація, клінічні симптоми, сучасні

методи діагностики та лікування.

43. Мікози ЛОР-органів: етіологічні чинники, патогенез, сучасні методи діагностики та лікування.
44. Стеноз гортані: визначення, класифікація, причини розвитку стенозів гортані, основні симптоми.
45. Трахеостомія: показання, її варіанти, техніка виконання, ускладнення. Особливості виконання у дітей. Будова трахеостомічної трубки, догляд за нею та трахеостоמוю.
46. Носові кровотечі: класифікація, причини, місцеві засоби зупинки кровотечі, принципи загального лікування.
47. Сторонні тіла ЛОР-органів: клінічні симптоми, діагностика, методи видалення.
48. Склерома верхніх дихальних шляхів: етіологія, епідеміологія, стадії клінічного перебігу та принципи лікування.
49. Туберкульоз верхніх дихальних шляхів: епідеміологія, клінічні прояви та лікування.
50. Сифіліс верхніх дихальних шляхів: клінічні прояви та принципи лікування.

Перелік практичних навичок

1. Провести гігієнічні заходи по догляду за порожниною рота, носа та вух хорого.
2. Продемонструвати методику взяття патологічного матеріалу зі слизової оболонки носа, глотки, вуха для мікроскопічного і бактеріологічного досліджень.
3. Продемонструвати методику введення в ніс назальних спреїв, крапель та мазі.
4. Продемонструвати методику проведення передньої тампонади носа.
5. Приготувати та продемонструвати методику накладання пращоподібної пов'язки на ніс.
6. Продемонструвати методику змазування піднебінних мигдаликів і задньої стінки глотки антисептичним розчином.
7. Приготувати необхідне обладнання та інструменти для пункції верхньощелепної пазухи.
8. Приготувати необхідне обладнання та інструменти для парацентезу барабанної перетинки.
9. Приготувати необхідне обладнання та інструменти для трахеостомії.

10. Приготувати необхідне обладнання та інструменти для антромастоїдотомії.
11. Приготувати необхідне обладнання та інструменти для оперативних втручань на носовій переділці.
12. Провести туалет трахеостомічної трубки.
13. Провести обробку трахеостоми.
14. Провести введення лікарських засобів в гортань інгаляційним способом.
15. Провести введення лікарських засобів в ротоглотку у формі аерозолів.
16. Провести введення лікарських засобів у формі вушних крапель та на марлевій турунді у зовнішній слуховий прохід.
17. Продемонструвати методику видалення сірчаного корка із зовнішнього слухового ходу шляхом промивання.
18. Продемонструвати методику виготовлення марлевих серветок, тампонів, турунд для здійснення догляду за отоларингологічним хворим.
19. Продемонструвати методику дослідження слуху хворого за допомогою шепітної та розмовної мови.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

Система поточного контролю та підсумкового контролю.

Контрольні заходи оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти включають поточний та підсумковий контроль знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти.

Вхідний контроль проводиться на початку вивчення нової навчальної дисципліни з метою діагностики вхідного рівня знань здобувачів вищої освіти та визначення можливості сприйняття, а також їх готовності до засвоєння даної навчальної дисципліни. За результатами вхідного контролю відбувається організація індивідуальної роботи зі здобувачами вищої освіти.

Поточний контроль проводиться науково-педагогічними працівниками під час практичних занять. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічним працівником та здобувачем вищої освіти у процесі навчання і формування навчальної мотивації здобувачів вищої освіти. Поточний контроль проводиться науково-педагогічними працівниками систематично під час практичних занять. Викладач обов'язково оцінює успішність кожного здобувача освіти на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з урахуванням стандартизованих, узагальнених критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти (Табл.1).

Оцінка успішності є інтегрованою (оцінюються всі види роботи здобувача вищої освіти, як при підготовці до заняття, так і під час заняття) за

критеріями, які доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку вивчення відповідної дисципліни. З початком викладання дисципліни науково - педагогічний працівник доводить до відома здобувачів вищої освіти вимоги до поточного контролю знань.

Оцінка виставляється викладачем у «Журнал обліку відвідування та успішності студентів» наприкінці заняття.

Таблиця 1

Стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти в ПДМУ

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ЕКТС	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили, володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартизованих ситуаціях, самостійно виправляє помилки, кількість яких незначна, володіє не менш ніж 85% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.

	C	Здобувач освіти вмiє зiставляти, узагальнювати, систематизувати iнформацiю пiд керiвництвом науково-педагогiчного працiвника, в цiлому самостiйно застосовувати її на практицi, контролювати власну дiяльнiсть; виправляти помилки, серед яких є суттєвi, добирати аргументи для пiдтвердження думок, володiє не менш нiж 75% знань з теми як пiд час опитування, та усiх видiв контролю.
3 (задовiльно)	D	Здобувач освіти вiдтворює значну частину теоретичного матерiалу, виявляє знання i розумiння основних положень з допомогою науково-педагогiчного працiвника може аналізувати навчальний матерiал, виправляти помилки, серед яких є значна кiлькiсть суттєвих, володiє не менш нiж 65% знань з теми як пiд час опитування, та усiх видiв контролю.
	E	Здобувач освіти володiє навчальним матерiалом на рiвнi вищому за початковий, значну частину його вiдтворює на репродуктивному рiвнi. володiє не менш нiж 60% знань з теми як пiд час опитування, та усiх видiв контролю.
2 (незадовiльно)	FX	Здобувач освіти володiє матерiалом на рiвнi окремих фрагментiв, що становлять незначну частину матерiалу, володiє менш нiж 60% знань з теми як пiд час опитування, та усiх видiв контролю.

	Г	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, володіє менш ніж 60% знань з теми як під час опитування, та усіх видів контролю.
--	---	---

Підсумковий контроль проводиться на останньому практичному занятті у формі заліку. **Залік** проводиться на останньому практичному занятті за результатами поточного оцінювання. Цей вид *підсумкового контролю* не передбачає ніяких додаткових письмових робіт чи тестування.

До заліку допускаються здобувачі вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище), не мають невідпрацьованих пропусків лекційних та практичних занять, засвоїли теми винесені для самостійної роботи та виконали всі вимоги з навчальної дисципліни, які передбачені робочою навчальною програмою з дисципліни.

Результат навчання оцінюється за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано).

Результати навчання – «середня оцінка з дисципліни» має бути внесена в академічний журнал. У разі виконання студентом умов отримання заліку, викладач виставляє у залікову відомість «зараховано».

У випадку, коли середня оцінка за дисципліну нижче «3,0», студент не отримує залік. Викладач вносить у першу залікову відомість «не зараховано» і кількість балів, яку набрав студент за дисципліну. Викладач здає відомість у деканат в день останнього заняття. Здобувачі освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3», повинні ліквідувати академічну заборгованість до початку наступного семестру, в іншому випадку здобувач вищої освіти може бути відрахований, як такий що не виконав навчальний план.

Причини не зарахування можуть бути наступні:

- а) здобувач вищої освіти має невідпрацьовані пропуски занять і (або) лекцій. Позначка «н/в» (не виконав);
- б) здобувач вищої освіти відвідав усі заняття (практичні, лекційні), але не набрав мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність. Позначка «н/д» (не допущений) у колонці.

При організованому перескладанні заліку групою здобувачів вищої освіти використовується загальна відомість.

Персональна відомість перескладання заліку (загальна відомість) заповнюється завідувачем кафедри або уповноваженою ним особою у двох примірниках, один з яких залишається на кафедрі, другий у день заповнення повертається в деканат завідувачем навчальної частини кафедри (відповідальним викладачем). Здобувач вищої освіти має право на перескладання заліку, до закінчення вивчення відповідної дисципліни.

Методи навчання:

- Вербальні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- Наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- Практичні (вирішення ситуаційних задач, виконання практичної та дослідної роботи);
- Тематичні дискусії;
- Імітаційні ігри;
- Кейс-метод;
- Презентації, проблемний виклад матеріалу.

Форми та методи оцінювання:

Основними методами контролю знань здобувачів вищої освіти є: усний контроль, письмовий, тестовий, практична перевірка, а також методи самоконтролю і самооцінки.

Вхідний контроль на початку вивчення дисципліни проводиться у вигляді вирішення тестових завдань для оцінювання початкового рівня знань здобувачів освіти.

Поточний контроль здійснюється у ході вивчення певної теми для визначення якості засвоєння певного обсягу навчального матеріалу, рівня сформованості окремої навички або вміння шляхом усного опитування, вирішення ситуаційних завдань, письмового контролю знань і умінь за допомогою письмових робіт (письмові відповіді на питання, вирішення ситуаційних завдань з обґрунтуванням) тестового контролю з використанням набору стандартизованих завдань (тести відкритої та закритої форми), програмованого контролю з використанням комп'ютерних програм для тестування, практичної перевірки, самоконтролю.

Підсумковий контроль проводиться на останньому практичному занятті за результатами поточного оцінювання та не передбачає ніяких додаткових письмових робіт чи тестування на останньому занятті.

Методичне забезпечення:

1. Рекомендована література.
2. Мультимедійні презентації лекцій.
3. Силабус.
4. Матеріали для контролю знань, умінь і навичок здобувачів освіти (тести різних рівнів складності, ситуаційні задачі, комп'ютерні контролювальні програми).
5. Календарно-тематичні плани лекцій, тематичні плани практичних занять.

Рекомендована література:

Базова:

1. Медсестринство в оториноларингології: підручник (ВНЗ I—III р. а.) / О.В. Гавріш, С.А. Ніколаєнко Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина» 2015
2. Оториноларингологія: підручник / Д.І. Заболотний, Ю.В. Мітін, С.Б. Безшапочний, Ю.В. Деєва. - 2020, 472 с.

Допоміжна:

1. Пропедевтика ендомікроринохірургії / Безшапочний С.Б., Гасюк Ю.А., Лобурець В.В. – К., ТОВ «Вістка», 2018. - 106 с.
2. Дитяча ринологія. Навч.-метод. посібник / за ред. Ф. Юрочка, А. Косаковського, В. Шкорботуна. — Львів: Мс, 2020. — 288 с., іл.
3. Невідкладні та ургентні стани в оториноларингології. — К.: Нічлава / Абизов Р.А., Шкоба Я.В. 2010. — 190 с.

Інформаційні ресурси:

Електронний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського; <http://www.nbuv.gov.ua/>
Національна наукова медична бібліотека України <https://library.gov.ua/>
Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
Освітній портал НМУ імені О.О. Богомольця <http://nmuofficial.com>
National Library of Medicine <https://www.nlm.nih.gov/>
National Center for Biotechnology Information <https://www.ncbi.nlm.nih.gov>
Електронна база даних медичних і біологічних публікацій Національної медичної бібліотеки США <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>

<http://www.lorlife.kiev.ua/archive.shtml>

<http://www.ents.com.ua/cong/10.pdf>

<http://medbib.in.ua/zagalna-harakteristika-istoriya-predmeta.html>

Розробники: зав. кафедри, к.мед.н. Михайло БЕЗЕГА
доцент кафедри, к.мед.н. Світлана ЗАЧЕПИЛО